



Conseil de l'Égalité des Chances entre Hommes et Femmes
Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen
Rat für Chancengleichheit zwischen Männern und Frauen

**ADVIES NR 105 VAN DE RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN
VROUWEN VAN 10 FEBRUARI 2006 MET BETREKKING TOT DE
ARRONDISSEMENTSCOMMISSARIS EN DE PROVINCIEGOUVERNEUR,
GOEDGEKEURD DOOR DE RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN OP 10 MAART
2006**

ADVIES NR 105 VAN HET BUREAU VAN 10 FEBRUARI 2006 VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN M.B.T. DE ARRONDISSEMENTS-COMMISSARIS EN DE PROVINCIEGOUVERNEUR

Gelet op de adviesbevoegdheid zoals haar toegekend bij Koninklijk Besluit van 15 februari 1993 (B.S. 6 maart 1993) en vervangen door het K.B. van 4 april 2003 (B.S. 5/6/2003), brengt de Raad van de Gelijke Kansen voor mannen en vrouwen volgend advies m.b.t. de arrondissementscommissaris en de provinciegouverneur.

I. SITUATIESCHETS

De gouverneur oefent een belangrijke spilfunctie uit in het Belgische bestuursapparaat. Met alle belangrijke bestuursentiteiten onderhoudt hij een niet onbelangrijke relatie, hetzij als een soort verlengarm waarbij hij bij delegatie een aantal taken en functies uitoefent van de centrale overheden, hetzij als bovengeschikt orgaan waarbij hij vooral optreedt als toezichthoudende overheid (ten aanzien van de provincieraad, gemeenten en OCMW's). De gouverneur is aldus vanuit zijn positie en de interacties met andere besturen uitstekend geplaatst om op te treden als coördinerende instantie.

Als commissarissen van de regionale en federale overheden, zijn de arrondissementscommissarissen de directe adjuncten van de gouverneur. Zij staan de gouverneur bij in de uitoefening van zijn bevoegdheden en vervangen de gouverneur indien deze afwezig is.

Beide amtsdragers bekleden dus een belangrijke functie. De Raad deed nader onderzoek naar het statuut, de benoeming en de bevoegdheden van beide, en zocht uit hoe goed vrouwen vertegenwoordigd zijn in beide functies.

II. DE PROVINCIEGOUVERNEUR

1. Juridisch statuut

Situatieschets

De gouverneur is de vertegenwoordiger van de Staat in de provincie.

De provincie zelf kan worden omschreven als een schakelgewricht tussen het lokale en het centrale bestuursniveau. De provincie beschikt inderdaad over een tweeledige functie : enerzijds is zij een gedecentraliseerde instelling die zich dient te bekommeren om al wat van provinciaal belang wordt geacht, en anderzijds oefent zij een aantal aan het centrale bestuur complementaire taken en functies uit, de zogenaamde medebewindstaken.

Sinds de Wet van 6 juli 1987 is de gouverneur meer een gedeconcentreerd orgaan van het centrale bestuur in de provincie, m.a.w. de commissaris van de regering in de provincie, dan een gedecentraliseerd orgaan van het provinciebestuur. Daartegenover staat dat de Bestendige Deputatie meer het politiek verantwoordelijke orgaan voor het voeren van het provinciaal

beleid en het sturend element daarvan is geworden (W. SOMERS, "De werking van de provinciale organen na de Wet van 6 juli 1987 tot wijziging van sommige bepalingen van de Provinciewet, *T. Gem.* 1988, 68).

Rechtspositie

Bij Besluit van 5 maart 2004 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van het statuut van de provinciegouverneurs en de adjunct van de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant (*B.S.* 26 maart 2004) wordt bepaald dat de gouverneur zijn ambt uitoefent onder het gezag van de Vlaamse Regering. Het Besluit bevat eveneens bepalingen omtrent het verlof en de administratieve toestand tijdens verlof, evenals het geldelijk statuut. Ook wordt in de mogelijkheid voorzien voor de gouverneur om vrijwillig zijn ontslag in te dienen.

Voor de Waalse provincies werd in het Decreet van 12 februari 2004 tot organisatie van de Waalse provincies (*B.S.* 30 maart 2004) bepaald dat er in elke provincie een provincieraad, een provinciecollege en een gouverneur is. Artikel 5 van het Decreet bepaalt dat de gouverneur de commissaris van de Regering in de provincie is.

2. Benoeming

De benoemingsvoorwaarden en -procedure

Bij Besluit van 5 maart 2004 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van het statuut van de provinciegouverneurs en de adjunct van de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant (*B.S.* 26 maart 2004) worden de volgende algemene toelatingsvoorwaarden gesteld voor de toegang tot een ambt van gouverneur :

1. Belg zijn;
2. een gedrag hebben dat in overeenstemming is met de eisen van het ambt van gouverneur;
3. de burgerlijke en politieke rechten genieten;
4. aan de dienstplichtwetten voldoen.

Artikel 5 van het Decreet tot organisatie van de Waalse provincies bepaalt dat de gouverneur de commissaris van de Regering in de provincie is en dat de gouverneur wordt benoemd en afgezet door de Regering op eensluidend advies van de federale Raad van ministers (overeenkomstig artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1^o, vierde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

Onverenigbaarheden

Er bestaan een aantal onverenigbaarheden met het ambt van provinciegouverneur. Het Decreet tot organisatie van de Waalse provincies noemt de volgende :

1. de titularissen van een ambt in de rechterlijke orde;
2. de bedienaren van de erediensten en vrijzinnige afgevaardigden;
3. de personen bezoldigd door de Staat, de Gemeenschappen, de provincie of de gemeente, voor andere functies dan die van gouverneur of griffier;
4. de met een onderwijsambt belaste personen, die door de Staat, de gemeenschappen, de provincie of de gemeente bezoldigd worden met uitzondering van de gewone en buitengewone hoogleraren en de docenten aan de Rijksuniversiteiten;
5. de burgemeesters, de schepenen, de gemeenteraadsleden, de voorzitters en raadsleden van de O.C.M.W., de gemeentesecretarissen en -ontvangers en de ontvangers van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;

6. de advocaten en de notarissen.

Het ambt van provinciegouverneur is tevens onverenigbaar met elk ander ambt dat rechtstreeks onder het gezag staat van de provincieraad of de bestendige deputatie (of het provinciecollege in de Waalse provincies).

3. Taken en bevoegdheden

Artikel 124 van de Provinciewet bepaalt dat de gouverneur in de provincie belast is met de tenuitvoerlegging van de wetten, van de decreten en van de besluiten van algemeen bestuur, alsmede van de besluiten van de uitvoerende machten van de gemeenschappen en de gewesten, tenzij de wet, het decreet, de Koning of de uitvoerende machten daar anders over beschikken.

Artikel 128 van de Provinciewet voegt daar nog aan toe dat de gouverneur in de provincie zorgt voor het handhaven van de openbare orde, te weten de openbare rust, veiligheid en gezondheid. Daartoe kan hij een beroep doen op de federale politie. De provinciegouverneur ziet tevens toe op een goede samenwerking tussen de politiediensten en tussen de politiezones in de provincie, en is binnen de provinciale grenzen officier van de bestuurlijke politie.

De gouverneur doet daarnaast ten minste eens in het jaar de verificatie van de provinciale kas (art. 131 Provinciewet).

De provinciegouverneur is niet uitsluitend de vertegenwoordiger van de centrale overheid in de provincie, maar treedt bovendien ook op als provinciaal bestuurder. De gouverneur zit aldus de Bestendige Deputatie voor (art. 104 Provinciewet). De Bestendige Deputatie is op grond van artikel 106 van de Provinciewet belast met het voorafgaand onderzoek van de zaken van provinciaal belang die aan de provincieraad of aan haarzelf worden voorgelegd. De gouverneur behoudt deze instructiebevoegdheid voor alle andere zaken, m.a.w. andere dan deze die van provinciaal belang zijn (art. 122 Provinciewet). Tegenover de bestendige deputatie treedt de gouverneur daarenboven niet uitsluitend op als voogdij-overheid, maar tevens als volwaardig medebeslissend lid.

De gouverneur is tot slot de vertegenwoordiger van de Staat in de provincie. Als dusdanig zit hij een interministeriële commissie voor die gelast is met de coördinatie en het overleg te bevorderen tussen de besturen en de openbare inrichtingen en instellingen van de Staat die in de provincie gevestigd zijn en ervoor bevoegd zijn, met uitsluiting van de diensten die afhangen van de departementen van Justitie en van Landsverdediging. Met deze bepaling versterkt de wetgever de rol van de gouverneur als gedeconcentreerd ambtsdrager van het centrale bestuur in de provincie. Het doel van de interministeriële commissie is de samenwerking tussen de onderscheiden administraties in de provincie te bevorderen. Deze commissie heeft evenwel geen autonome beslissingsbevoegdheid en de gouverneur kan ter zake ook geen dwingende richtlijnen opleggen (W. SOMERS, "De werking van de provinciale organen na de Wet van 6 juli 1987 tot wijziging van sommige bepalingen van de Provinciewet, *T. Gem.* 1988, 74).

4. Vaststellingen

Het is schrijnend om te moeten vaststellen dat het tot 1 december 1995 heeft geduurd, vooraleer de eerste vrouwelijke gouverneur van ons land werd benoemd, met name mevrouw Hilde Houben-Bertrand, gewezen provinciegouverneur van Limburg.

Momenteel is er slechts één vrouwelijke provinciegouverneur benoemd, en dan nog wel met een bijzonder statuut ¹ zoals blijkt uit volgend overzicht :

- de heer Paul Breyne : provinciegouverneur van West-Vlaanderen
- de heer André Denys : provinciegouverneur van Oost-Vlaanderen
- de heer Camille Paulus : provinciegouverneur van Antwerpen
- de heer Steve Stevaert : provinciegouverneur van Limburg
- de heer Lodewijk De Witte : provinciegouverneur Vlaams-Brabant
- de heer Emmanuel Hendrickx : provinciegouverneur Waals-Brabant
- de heer Amand Dalem : provinciegouverneur van Namen
- de heer Claude Durieux : provinciegouverneur van Henegouwen
- de heer Michel Foret : provinciegouverneur van Luik
- de heer Bernard Caprasse : provinciegouverneur van Luxemburg.
- mevrouw Paulus de Châtelet : gouverneur van het Arrondissement Brussel Hoofdstad

III. DE ARRONDISSEMENTS-COMMISSARIS

1. Juridisch statuut

Situatieschets

Sedert 1836 is de 'arrondissementscommissaris' ingeschreven in de provinciale wet : "*Er is voor elk bestuurlijk arrondissement een commissaris van de regering, die de titel voert van arrondissementscommissaris.*" Het arrondissement is een administratieve onderverdeling van de provincie, zonder een eigen en zelfstandig leven, maar met een territoriaal en politiek bestaan alwaar de arrondissementscommissaris zijn bevoegdheden uitvoert onder de leiding van de gouverneur (P. MAUROY, *De arrondissementscommissaris*, Die Keure Brugge 1974, 8).

In de periode voor en na de Gewestvorming stond het ambt van arrondissementscommissaris - samen met het bestaan van provincies - sterk onder druk. De functie werd overbodig genoemd en zonder inhoud. Reden genoeg voor het college van arrondissementscommissarissen van België om te reageren. In een uitvoerige nota somden ze de taken op die zij moesten opnemen met de vraag wie deze dan wel zou overnemen. Zij benadrukten vooral de noodzakelijke aanwezigheid van een orgaan ter plaatse voor de uitvoerende macht dat de schakel vormt met de plaatselijke overheden en de direct belanghebbende bevolking (K. BOON en M. CORNELIS, "Arrondissementscommissaris of een moderne directeur-coördinator? Een bijdrage over de invulling van het ambt van arrondissementscommissaris in de provincie (Vlaams)-Brabant" in X., *Liber Amicorum Jos Troosters*, Die Keure Brugge 2000, 80).

In zijn bezorgdheid tot het moderniseren en het brengen van klaarheid in de organisatie en werking van de provinciale instellingen, heeft de wetgever de opdrachten en de functie van de arrondissementscommissarissen in 1987 grondig gewijzigd en vernieuwd. Er werd voor gekozen om niet over te gaan tot de afschaffing van het ambt van arrondissementscommissaris, maar integendeel om de nauwere samenwerking tussen de gouverneur en de arrondissementscommissaris te benadrukken en een nieuwe inhoud te

¹ Artikel 5 van de Provinciewet van 30 april 1836 bepaalt in zijn artikel 5 dat vervangen werd bij art. 221 van de wet van 16 juli 1993 dat in het administratief arrondissement Brussel Hoofdstad er een commissaris van de Federale Regering is, die de titel voert van Gouverneur.

geven. De wetgever heeft er duidelijk voor geopteerd de arrondissementscommissaris te zien als orgaan van het centraal gezag, als adjuncten van de gouverneur (K. BOON en M. CORNELIS, "Arrondissementscommissaris of een moderne directeur-coördinator? Een bijdrage over de invulling van het ambt van arrondissementscommissaris in de provincie (Vlaams)-Brabant" in X., *Liber Amicorum Jos Troosters*, Die Keure Brugge 2000, 81).

Bij de splitsing van de provincie Brabant werd de functie van commissaris voor het arrondissement Brussel-Hoofdstad afgeschaft (H. VAN LUNTER, "Provinciale en lokale besturen", *T.B.S.* 1993, deel II, 840). Met uitzondering van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad is er, voor één of meer arrondissementen, een commissaris van de federale regering die de titel voert van arrondissementscommissaris.

Rechtspositie

In het Koninklijk Besluit van 7 augustus 1995 betreffende de arrondissementscommissarissen en de adjunct-arrondissementscommissarissen (*B.S.* 21 september 1995) wordt bepaald dat de bepalingen die het administratief statuut van het Rijkspersoneel regelen op het stuk van verloven, disponibiliteit en tucht, van overeenkomstige toepassing zijn op de (adjunct-) arrondissementscommissarissen, die in dat geval geacht worden bekleed te zijn met een graad van rang 13.

Bij Besluit van de Vlaamse Regering van 5 maart 2004 tot vaststelling van het statuut van de arrondissementscommissaris en de adjunct-arrondissementscommissaris werd een eigen regelgeving vastgelegd voor de arrondissementscommissarissen van het Vlaamse Gewest (*B.S.* 26 maart 2004), die zijn ambt uitoefent onder het gezag van de Vlaamse Regering en de gouverneur.

Er wordt voorzien in een tuchtregeling, waarbij de gouverneur de optredende overheid is. Ook wordt het verlof en de administratieve toestand tijdens verlof geregeld, alsook het geldelijk statuut. Tot slot wordt voorzien in de mogelijkheid voor de arrondissementscommissaris om vrijwillig zijn ontslag in te dienen.

Voor de Waalse Provincies werd bij Decreet van 12 februari 2004 tot organisatie van de Waalse provincies bepaald dat er, voor één of meer administratieve arrondissementen, een commissaris van de Gewestregering kan zijn die de titel van arrondissementscommissaris draagt, die de gouverneur van de provincie waaronder het of de arrondissementen ressorteren, bijstaat en van wie alle andere opdrachten door de Regering worden bepaald (artikel 113 Decreet d.d. 12 februari 2004). Het artikel voegde daar nog aan toe dat voor de gevallen waarin er geen arrondissementscommissaris is in de provincie, deze opdrachten worden uitgeoefend door de gouverneur van de provincie. Het Arbitragehof besliste evenwel bij arrest nr. 95/2005 om dit artikel te vernietigen. Volgens het Arbitragehof overschreed de Waalse Decreetgever zijn bevoegdheden inzake ondergeschikte besturen door te bepalen dat de arrondissementscommissaris, die commissaris van de federale Regering was, commissaris van de Gewestregering wordt, en door bovendien dat ambt facultatief te maken (cf. Arbitragehof nr. 95/2005 d.d. 25 mei 2005).

2. Benoeming

De benoemingsvoorwaarden en -procedure

A.

Het Koninklijk Besluit van 7 augustus 1995 betreffende de arrondissementsscommissarissen en de adjunct-arrondissementsscommissarissen (B.S. 21 september 1995) bepaalt de benoemingsvoorwaarden en -procedure voor de arrondissementsscommissarissen.

Zo kan niemand tot arrondissementsscommissaris of tot adjunct-arrondissementsscommissaris worden benoemd indien hij niet voldoet aan de volgende algemene toelaatbaarheidsvereisten :

1. Belg zijn;
2. burgerlijke en politieke rechten genieten;
3. van onberispelijk gedrag zijn;
4. voldoen aan de dienstplichtwetten of aan de wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden;
5. ten minste 35 jaar oud zijn;
6. de voor het ambt vereiste lichamelijke geschiktheid bezitten, die vastgesteld moet zijn door de Administratieve Gezondheidsdienst;
7. houder zijn van een diploma dat toegang geeft tot de betrekkingen van niveau 1 van het Rijkspersoneel; of geslaagd zijn voor een door Selor georganiseerd vergelijkend overgangsexamen naar niveau 1 of geslaagd zijn voor de examens die toegang verlenen tot een graad die door de Minister van Ambtenarenzaken, op advies van de Dienst van Algemeen Bestuur, gelijkgesteld wordt met een graad van niveau 1 van de rijksambtenaren;
8. het bewijs leveren dat men in België over tien jaar ervaring aan de balie beschikt, dat men gedurende tien jaar in België gerechtelijke, wetenschappelijke of administratieve ambten van niveau 1 heeft bekleed of het ambt van gemeentesecretaris of gemeenteontvanger, secretaris of ontvanger bij een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, gewestelijk ontvanger, politiecommissaris of adjunctcommissaris.

De vacante betrekkingen van (adjunct-)arrondissementsscommissaris worden door middel van een bericht in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt. In de oproep worden de benoemingsvoorwaarden en de te volgen sollicitatieprocedure vermeld.

De gegadigden zenden hun sollicitatie binnen dertig dagen na de oproep per aangetekende brief naar de Secretaris-Generaal van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken. Bij hun sollicitatie dienen de nodige stavingstukken te worden gevoegd om aan te tonen dat zij voldoen aan de hierboven gestelde voorwaarden (met uitzondering van de lichamelijke geschiktheid die wordt vastgesteld door de Administratieve Gezondheidsdienst) evenals een omstandige nota waarin de kandidaten uiteenzetten waarom zij menen geschikt te zijn voor het ambt en waarin zij hun bekwaamheden laten gelden inzake beheer van overheidsdiensten en inzake de materies die tot de bevoegdheden van het ambt behoren.

Een selectiecommissie, opgericht bij de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken, heeft tot taak de kandidaten voor te dragen voor de benoeming. De commissie bestaat uit :

1. vaste leden, ambtenaren bij de Federale Overheidsdienst :
 - a. de Secretaris-generaal;
 - b. de Directeur-generaal van de algemene directie van de Wetgeving en van de Nationale instellingen;
 - c. de Directeur-generaal van de algemene directie van de Civiele Bescherming;
 - d. de Directeur-generaal van de algemene directie van de Algemene Rijkspolitie;
 - e. de Bestuursdirecteur van de bestuursdirectie van de diensten van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht;

2. de gouverneur van de provincie waar het ambt vacant is.

De commissie wordt voorgezeten door de Secretaris-generaal.

Binnen vijftien dagen na het verstrijken van de termijn voor het indienen van de sollicitaties bezorgt de voorzitter aan de leden afschrift van alle sollicitaties. Hij roept de commissie samen voor een vergadering die moet plaatsvinden binnen dertig dagen na het einde van dezelfde termijn.

Nadat de commissie de ontvankelijkheid heeft onderzocht, onderzoekt en vergelijkt zijn de onderscheiden sollicitaties. Ze kan bij meerderheid van stemmen beslissen alle sollicitanten uit te nodigen voor een aanvullend gesprek, binnen dertig dagen na de eerste vergadering. De sollicitanten blijven nochtans ten volle verantwoordelijk voor de volledigheid en de duidelijkheid van hun sollicitatieformulier. De commissie maakt een lijst op van ten hoogste vijf kandidaten, in orde van voorkeur. De voordracht wordt met redenen omkleed.

Binnen vijftien dagen na het opmaken van de gemotiveerde voordracht, brengt de voorzitter haar per aangetekende brief ter kennis van alle sollicitanten. De sollicitanten beschikken over tien dagen, te rekenen vanaf de datum van het aanbieden van de zending, om hun eventuele bezwaren kenbaar te maken. Dit bezwaarschrift wordt per aangetekend schrijven aan de voorzitter bezorgd.

Indien geen bezwaarschrift is ingediend bezorgt de voorzitter de voordracht aan de Minister van Binnenlandse Zaken, binnen vijftien dagen na het verstrijken van de termijn voor het indienen van de bezwaarschriften.

Indien wel een bezwaarschrift is ingediend, roept de voorzitter een vergadering bijeen, die plaats heeft uiterlijk eenentwintig dagen na het verstrijken van diezelfde termijn. Binnen vijftien dagen na die vergadering bezorgt de voorzitter de definitieve voordracht van de commissie aan de Minister van Binnenlandse Zaken.

De (adjunct-)arrondissementscommissaris wordt door de Koning benoemd. Er wordt voorrang gegeven aan de kandidaat die eenparig door de selectiecommissie werd voorgedragen.

Indien de Minister van Binnenlandse Zaken meent niet te kunnen instemmen met het eenparig voorstel van de commissie, kan hij een andere van de voorgestelde kandidaten aan de Koning voordragen, op voorwaarde dat die voordracht behoorlijk met redenen omkleed is.

De (adjunct-)arrondissementscommissaris treedt in dienst op de dag dat hij de eed aflegt in de handen van de provinciegouverneur.

B.

De Vlaamse Regering legde echter bij Besluit van 5 maart 2004 een eigen regelgeving vast voor de arrondissementscommissarissen van de Vlaamse Gemeenschap (B.S. 26 maart 2004), waarbij het Koninklijk Besluit van 7 augustus 1995 betreffende de arrondissementscommissarissen en de adjunct-arrondissementscommissarissen (B.S. 21 september 1995) werd opgeheven voor het Vlaamse Gewest.

Hier is het de Vlaamse Regering die de betrekking van (adjunct-)arrondissementscommissaris vacant verklaart. Voor de toegang tot een ambt van arrondissementscommissaris gelden de volgende algemene toelatingsvoorwaarden :

1. Belg zijn;
2. een gedrag hebben dat in overeenstemming is met de eisen van het ambt van (adjunct-)arrondissementscommissaris;
3. de burgerlijke en politieke rechten genieten;
4. aan de dienstplichtwetten voldoen;
5. een diploma hebben dat toegang geeft tot niveau A bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap;
6. tien jaar relevante ervaring kunnen aantonen.

De Vlaamse Regering kan personen enkel tot arrondissementscommissaris benoemen als zij geselecteerd worden in een selectieprocedure die de minister van Binnenlandse Aangelegenheden organiseert. De minister stelt in zulk geval de datum vast waarop de gegadigden moeten voldoen aan de algemene toelatingsvoorwaarden en de benoemingsvoorwaarden, en controleert of aan die voorwaarden voldaan wordt. Ook dient hij de selectieprocedure minstens aan te kondigen in het Belgisch Staatsblad.

De minister van Binnenlandse Aangelegenheden bepaalt tevens de modaliteiten van de selectieprocedure, met name :

1. de vaststelling van het reglement betreffende de organisatie van de selectieprocedure en de bekendmaking ervan; dit reglement :
 - a) bepaalt de termijn waarbinnen de inschrijvingen kunnen worden aanvaard;
 - b) vermeldt het programma en de deelnemingsvoorwaarden en stelt de datum waarop de kandidaten aan deze voorwaarden moeten voldoen vast;
 - c) bepaalt de eventuele puntenverdeling en het minimumaantal punten dat de kandidaten moeten behalen;
2. de bepaling van datum en plaats van de proeven;
3. de vaststelling van de lijst van de kandidaten;
4. de oproeping van de kandidaten;
5. het opmaken van het proces-verbaal dat de rangschikking van de geslaagden vaststelt;
6. de kennisgeving van het resultaat aan de kandidaten.

Iedere kandidaat die voor de selectieprocedure inschrijft, ontvangt op aanvraag het reglement.

De Minister van Binnenlandse Aangelegenheden stelt de selectiecommissie samen. De gouverneur zetelt in de commissie.

De commissie draagt een lijst van ten hoogste vijf geschikte kandidaten voor aan de minister van Binnenlandse Aangelegenheden.

C.

Zoals hierboven reeds gezegd, heeft de Waalse decreetgever, bij Decreet van 12 februari 2004 tot organisatie van de Waalse Provincies (B.S. 30 maart 2004), het ambt van arrondissementscommissaris facultatief willen maken, vermits het "wordt gehandhaafd, maar niet langer verplicht vereist is" (*Parl. St. Waals Parlement 2003-2004*, nr. 613/1, p. 11). Tijdens de parlementaire voorbereiding preciseerde de Minister dat "er thans immers arrondissementscommissarissen bestaan, maar zonder waarborg voor de toekomst" (*Parl. St. Waals Parlement 2003-2004*, nr. 613/5, p. 14). De Ministerraad heeft een verzoekschrift tot nietigverklaring van het betreffende artikel uit het Decreet ingediend bij het Arbitragehof en het Arbitragehof heeft de vordering gegrond verklaard, onder meer op basis van de overweging "dat het de gewesten niet wordt toegestaan eenzijdig een ambt af te schaffen waarvan de houder opdrachten vervult die tot de bevoegdheden van de federale staat behoren" (Arbitragehof arrest nr. 95/2005 van 25 mei 2005).

Het Arbitragehof ging eveneens over tot vernietiging van artikel 137 van dat decreet in zoverre dat artikel 137 het artikel 132 van de Provinciewet ophief. Artikel 132 van de Provinciewet blijft daar dus ten volle van kracht.

De onverenigbaarheden

De Provinciewet verklaart dezelfde onverenigbaarheden als deze voor het ambt van provinciegouverneur van toepassing, met dien verstande dat het ambt van arrondissementscommissaris tevens onverenigbaar is met elk ander ambt dat rechtstreeks onder het gezag staat van de gouverneur zelf, de provincieraad of de bestendige deputatie (artikel 140 van de Provinciewet).

Bovendien mogen de arrondissementscommissaris en de provinciegouverneur niet gehuwd zijn en mag er tussen hen geen bloed- of aanverwantschap tot en met de vierde graad bestaan.

3. Taken en bevoegdheden

Eenzijds heeft de arrondissementscommissaris een aantal taken en bevoegdheden die hem zijn toegekend door de Provinciewet zelf.

De arrondissementscommissaris is in zijn arrondissement, onder leiding van de gouverneur, belast met de zorg voor de handhaving van de wetten en van de verordeningen van algemeen bestuur (art. 133 Provinciewet).

Ten minste eenmaal per jaar neemt hij inzage van de registers van de burgerlijke stand en van de bevolkingsregisters in de gemeenten (art. 135 Provinciewet).

De arrondissementscommissaris doet de gouverneur onmiddellijk verslag van elke buitengewone gebeurtenis die zich voordoet in zijn arrondissement of in verband met de hem toevertrouwde aangelegenheden (art. 136 Provinciewet).

Net als de gouverneur zorgt de arrondissementscommissaris voor de handhaving van de rust en de orde, voor de veiligheid van de personen en van de eigendommen. Daartoe kan hij een beroep doen op de federale politie (art. 139 en 128 Provinciewet).

In geval van woelige samenscholingen, van oproer of van gewelddadig verzet tegen de uitvoering van de wetten of van de wettelijke verordeningen, heeft hij het recht om de gewapende macht te vorderen. Hij geeft hiervan terstond kennis aan de ministers van Binnenlandse Zaken en van Landsverdediging (art. 139 en 129 Provinciewet).

Anderzijds bepaalt artikel 139*bis* van de Provinciewet dat de gouverneur de uitoefening van bepaalde bevoegdheden of opdrachten die hem bij wet of verordening van algemeen bestuur zijn toegekend, kan opdragen aan één of meer arrondissementscommissarissen, voor het gehele grondgebied van de provincie of voor een gedeelte daarvan.

Met artikel 4 van de Wet op het politieambt van 5 augustus 1992 (B.S. 22 december 1992) wordt de arrondissementscommissaris bekleed met het ambt van officier van bestuurlijke politie. De permanente verantwoordelijkheid op het vlak van de ordehandhaving maakt het noodzakelijk om deze hoedanigheid toe te kennen. De bevoegdheden handelen over het laten ontruimen van bepaalde gebouwen of zones (art. 27 Wet Politieambt), laten fouilleren van bepaalde personen (art. 28 Wet Politieambt), in beslag laten nemen van voorwerpen gevaarlijk voor de openbare rust (art. 30 Wet Politieambt), laten verrichten van bestuurlijke aanhoudingen (art. 31 Wet Politieambt) en de controle- en informatieverplichtingen op dat vlak (art. 33 Wet Politieambt). Voor de arrondissementscommissaris wordt het een prioritaire taak om de beleidslijnen van de federale en provinciale overheid inzake veiligheid mee te concretiseren.

De concrete invulling van de taken van de arrondissementscommissaris is echter niet eenduidig, enerzijds doordat de wetten en verordeningen van algemeen bestuur een verschillend belang kunnen hebben van arrondissement tot arrondissement (bv. de taalwetgeving), anderzijds omdat iedere gouverneur een zekere beoordelingsbevoegdheid heeft voor de toepassing van artikel 139*bis* van de Provinciewet.

4. Vaststellingen

De noodzaak om het ambt van de arrondissementscommissaris in zijn huidige vorm te behouden, werd reeds verschillende malen onderzocht (cfr. Parl. Vraag nr. 770 - Draps - d.d. 21 juni 1991, Bull. Vr. en A. Kamer, nr. 169 d.d. 13 augustus 1991, p. 14485/14486).

Sinds 1987 wordt het ambt echter herontdekt en krijgt de functie meer inhoud, zij het vooral in het domein van politie en veiligheid in het algemeen (K. BOON en M. CORNELIS, "Arrondissementscommissaris of een moderne directeur-coördinator? Een bijdrage over de invulling van het ambt van arrondissementscommissaris in de provincie (Vlaams)-Brabant" in X., *Liber Amicorum Jos Troosters*, Die Keure Brugge 2000, 87).

Eén van de vaststellingen die we doen is echter dat vrouwen sterk ondervertegenwoordigd zijn onder de arrondissementscommissarissen, zo blijkt uit volgend overzicht :

West-Vlaanderen

- | | |
|--------------------------------|--------------------------------|
| - Brugge en Oostende : | de heer Luc De Rammelaere |
| - Kortrijk, Roeselare, Tielt : | mevrouw Mieke Teerlynck |
| - Ieper en Veurne : | de heer Johan Debyser |

Oost-Vlaanderen

In Oost-Vlaanderen is men afgestapt van het territoriaal bevoegdheids criterium. De twee arrondissementscommissarissen zijn bevoegd voor de volgende Federale Directies :

- FD Politie en Veiligheid : de heer Walter Dejaegher
- FD Bevolking : de heer Henk Schutyser

Antwerpen

- Antwerpen : de heer Luk Baetens
- Mechelen : de heer Luc Maes
- Turnhout : de heer Jules Van der Hertem

Limburg

- Hasselt : de heer Herman Meers
- Tongeren en Maaseik : de heer Jo Wiertz
- Voeren : de heer Armel Wynants

Vlaams-Brabant

- Leuven : **mevrouw Kaat Boon**
- Halle-Vilvoorde : de heer Michel Cornelis

Waals-Brabant

- Nivelles : de heer Etienne Hachez

Luik

- Luik : **mevrouw Armande Clérinx**
- Verviers, Huy en Waremme : de heer Albert Stassen
- Eupen, Malmedy en Sankt-Vith : de heer Marcel Lejoly

Luxemburg

- Marche-en-Famenne en Bastogne : de heer Michel Masset
- Arlon, Neufchâteau en Virton : de heer Xavier Bossu

Henegouwen

- Charleroi - Thuin : de heer Daniel Schreiber
- Ath - Tournai : de heer Guy Petit
- Mouscron : de heer Guy Bracaval

Namen

- Dinant - Philippeville : de heer Jean-Pol Bair
- Namur : de heer François-Joseph Bournonville

Uit bovenstaand overzicht volgt duidelijk dat er maar 2 vrouwelijke arrondissementscommissarissen zijn in Vlaanderen, met name in de provincies West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, en slechts 1 in Wallonië, met name in de provincie Luik. Slechts 3 van de in totaal 24 arrondissementscommissarissen zijn vrouwen, of met andere woorden, slechts 12,5 %.

Voor de volledigheid kan nog vermeld worden dat, hoewel de opdeling in theorie nog territoriaal gebeurt, deze in werkelijkheid functioneel geschiedt.

IV. ADVIES

Hoewel de adviezen van de Raad inzake het gelijke kansenbeleid al vaak tot inspiratie hebben gediend bij het neerleggen van nieuwe wetsontwerp en -voorstellen, dient de Raad vast te stellen dat er van gelijke kansen op het niveau van provinciegouverneur en arrondissementscommissaris tot nog toe geen sprake is.

De Raad verzoekt de verschillende bevoegde overheden om werk te maken van een evenwichtige deelname van vrouwen in deze functies.

Dit kan zeker gebeuren door middel van positieve acties.

Uit artikel 11 Bis van de grondwet volgt dat de mandaten van Provinciegouverneur en arrondissementscommissaris kunnen beschouwd worden als mandaten toegekend bij verkiezing en dit rechtstreeks of onrechtstreeks wat betekent dat men deze mandaten niet beschouwd als deze die vallen onder de toepassingsgebied van de wetten van 4 augustus 1978 of 7 mei 1999.

Niettemin gaat het om publieke functies waarop de wetgeving rond gelijkheid tussen mannen en vrouwen van toepassing is zodat in deze minimalistisch gezien er zeker toepassing moet gemaakt worden van de Europese richtlijn 76/207 m.b.t. de gelijke kansen die o.a. het invoeren van positieve acties toelaat.

Dit wordt nog versterkt door de bepalingen van art. 141 § 4 van het Europees verdrag.

De Raad verzoekt dan ook om het principe van evenwicht tussen mannen en vrouwen op het niveau van Provinciegouverneur en Arrondissementscommissaris in te schrijven in de verschillende decreten en wetgevingen, en waar nodig positieve acties te ondernemen teneinde tot een dergelijk evenwicht te komen.